

THOMAS

Dit waren de vragen:

Wat hebben preken en acteren met elkaar gemeen?

Is preken een vorm van acteren?

Is een dominee dus een soort acteur?

Een preek is onderdeel van een ritueel.

Is een ritueel, een kerkdienst, dus een vorm van theater?

Ik kan u nu al verklappen: de antwoorden zijn zonder meer 'Ja!'

Maar eerst: wat is eigenlijk acteren?

En wat is eigenlijk theater?

En hoe werkt dit door in een kerkdienst?

Of in een bakkerij of in een asiel voor zwervkatjes?

Ik heb de volgende - ik geef toe nogal ruime - opvatting over acteren.

Acteren is jezelf net iets anders voordoen dan je eigenlijk bent.

Acteren is doen alsof.

Acteren veronderstelt zelfbewustzijn.

Acteren is een vorm van liegen.

'Spelen' was - in mijn tijd, jaren 50, -: jij bent de cowboy, ik ben de indiaan.

Jij bent de zieke, ik ben de dokter.

Jij bent de knecht, ik ben de baas.

Spelen we dan eigenlijk niet de hele tijd, aan een stuk door, toneel?

Acteren we niet voortdurend?

Zolang we in gezelschap zijn tenminste?

Steeds verkeren we in situaties waarin er sprake is van een dergelijke rolverdeling:

Ik ben de zieke, jij bent de dokter.

Ik ben de werknemer, u bent mijn chef.

En dat zijn we dan ook.

Daar hebben we ons dus maar aan te houden.

En dat hebben we dus ook maar te spelen.

Als ik een bakkerij binnenga speel ik de rol van iemand die een bakkerij binnengaat.

De rol van klant.

Niemand hoeft te weten dat ik eigenlijk allergisch ben voor brood en hier alleen maar ben in opdracht van mijn minder valide buurvrouw.

De bakker speelt de rol van bakker.

Niemand hoeft te weten dat zij gisteren heeft gehoord uitgezaaide blaaskanker te hebben.

Samen spelen we de scène: klant in bakkerij, niks aan de hand.

Zoiets gaat op voor vrijwel alle sociale omstandigheden.

In de Stadsschouwburg speel je de toneelliefhebber en wil je meestal niet daarnaast nog extra opvallen.

In het algemeen moet in de Stadsschouwburg de aandacht uitgaan naar wat er op het toneel gebeurt, naar de 'echte' acteurs, die dus 'echt' zijn juist omdat ze zo duidelijk spelen, zo duidelijk niet 'echt' zijn.

Ik heb het hier dus over toneel spelen, acteren.

Dat is net iets anders, in ieder geval in het Nederlands, dan 'alleen maar' spelen.

In het Engels is er ook een verschil tussen 'to play' en 'to act'

'To act' betekent 'toneel spelen'

Maar 'to act' betekent ook gewoon 'handelen', 'doen'

Terwijl 'toneel spelen' toch vooral 'doen alsof' is.

Overigens is er in Nederland inmiddels ook gedoe over 'ageren' en 'acteren'.

Ministers zeggen te zullen 'acteren' op bepaalde ontwikkelingen.

Ze bedoelen, neem ik aan, 'ageren', optreden, handelen of - liefst - 'reageren'.

'Words, words, words,', Shakespeare.

'Woorden, woorden, woorden', daarover later meer.

Maar nu eerst even over het verschil tussen spelen en acteren.

Tussen spelen en toneel spelen

Tussen fictie A en fictie B.

Het verschil is niet altijd helder.

Als kinderen spelen met b.v. poppen of autootjes, dan is dat wel degelijk een vorm van toneelspelen: 'nu ben jij mijn baby', zegt het jongetje tegen de pop.

'Nu ben ik Max Verstappen', zegt het meisje tegen het autootje.

Als kinderen voetballen dan heeft dat met toneelspelen weinig te maken, behalve als ze een zg. 'Schwalbe' na gaan doen en 'kermend' op de grond gaan liggen.

Of ze wanen zich Messi terwijl ze op het doel afdribbelen.

Dan is dat spelen ook toneelspelen.

Jonge dieren spelen, zeggen we, zonder dat dat ene poesje – neem ik aan - zegt: nu ben jij de muis en ik de poes.

Of omgekeerd.

Het spelen van kleine kinderen en van jonge dieren is vooral een leerproces.

Kleine poesjes moeten leren jagen, dat kijken ze af van hun ouders. Dat is geen toneel, denk ik, dat is nadoen.

Kinderen moeten volwassen worden.

Dat doen ze door volwassenen te imiteren, dus ook door nadoen, maar dat is wel toneel, want die kinderen denken dan wel degelijk:

'Nu ben ik de politieagent, de dokter of Max Verstappen.'

Volgens mij denken poesjes dat niet.

Ik weet sowieso niet wat poesjes denken.

Denken poesjes?

En hoezo weten wij eigenlijk dat wij denken?

Het heeft allemaal weer te maken met dat zelfbewustzijn

Toneel spelen is als je jezelf anders, als iets anders, voordoet dan je bent.

Als je jezelf geweld aandoet, zou je kunnen zeggen.

Mensen kunnen dat, dieren kunnen dat niet.

Nee?

Een hond kijkt je toch soms heel schuldbewust aan?

Kijkt zij dan echt schuldbewust?

Weet zij op de een of andere manier dat zij stout is geweest?

En kijkt ze ons daarom op die manier aan?

Is dat dan niet toch een vorm van toneel spelen?

Doet zij zich braver voor dan zij is?

We geloven het zo graag.

Een mens die 'poeslief doet', acteert, vandaar die uitdrukking.

Een poes die poeslief doet, is waarschijnlijk alleen maar een poes die – natuurlijk - iets van ons wil.

Honger kun je spelen maar een poes kan dat niet: spelen.

Die heeft honger of niet

Die heeft altijd honger, lijkt het.

Zoals gezegd: het verschil is niet altijd even duidelijk maar één ding is vlg mij in ieder geval zeker: dieren kunnen niet poseren.

En poseren is bij uitstek een vorm van toneel spelen.

Toneel waarvan in Amsterdam dagelijks op de vele bruggen over de vele grachten te genieten maar vooral te huiveren valt.

De gezichten, de bekken die mensen trekken, de houdingen die ze aannemen, die getuite lippen, borstjes naar voren, kruis prominent, het beeld van zichzelf dat ze trachten uit te stralen: uiterst menselijk en bij uitstek toneel.

Dat zul je een kameel nooit zien doen.

En al helemaal niet op een brug over de Spiegelgracht.

Volgende vraag:

Spelen we alleen niet toneel als we alleen zijn?

Ook als we alleen zijn kunnen we weigeren toe te geven aan onze depressie, aan ons verdriet, houden we ons groot, kortom: spelen we, doen we ons anders voor dan we – ook – zijn.

Verdraaien we de werkelijkheid, ontkennen we die.

Spelen we eigenlijk nooit niet?

Alleen als we ons geheel en al durven laten gaan, als we onze emoties de vrije loop laten, als we ons totaal en ongêneerd daaraan overgeven, lak hebben aan wat anderen daarvan vinden.

Alleen dan spelen we niet.

Dan hebben we andere dingen aan ons hoofd dan al die anderen, dan die...broeders en zusters, die gemeente.

Dan dompelen we ons onder in roes, in extase, in het orgastische.

Het theater zoals wij dat in het Westen kennen vindt zijn oorsprong in de cultus van Dionysos, de God van (o.a.) de roes, de extase, het orgastische.

Het theater, het toneel, het toneelspelen, het doen alsof, het liegen als kunstvorm is dus ontstaan uit de eredienst rond de God van de roes, van de extase, het orgastische...van het niet spelen bij uitstek!

Dat heb ik altijd een interessante paradox gevonden.

Nog even over dat spelen en niet spelen.

De film *Babygirl* van Halina Reijn begint met een scène waarin Nicole Kidman, als haar man klaar komt, ook maar een orgasme simuleert.

Om ervan af te zijn.

De man draait zich om en valt in slaap.

Nicole sluipt vervolgens naar de badkamer, bekijkt porno op haar laptop en komt eindelijk ook 'echt' klaar.

Tenminste, zo begrepen alle filmcritici het en waarschijnlijk terecht.

Ik vroeg me alleen af: hoe weten die critici dat dat eerste orgasme nep was en dat tweede echt?

Sowieso, is het niet aanmatigend te suggereren dat jij weet hoe een orgasme eruit ziet en hoe het klinkt? Alle orgasmes ooit? Bovendien: het is een film, dus ik neem aan dat alles gespeeld is, of is alleen het eerste orgasme van Nicole Kidman gespeeld en is het tweede orgasme niet gespeeld en dus echt? Is het dus eigenlijk porno? En hoezo zijn orgasmes in porno altijd echt? En hoe weten al die critici dat dan? Staat het in de persmap? En een persmap liegt niet?

Ik wil een film maken met honderd orgasmes.

Gespeeld door acteurs en niet-acteurs. Van die honderd orgasmes zijn er zes 'echt'. Aan de film is een prijsvraag verbonden. De hoofdprijs gaat naar diegene die weet (of raadt) welke zes orgasmes de echte orgasmes zijn.

Ik vrees dat het zinloos is om voor dit project aan te kloppen bij het Filmfonds.

Maar wat ik wil zeggen is:

De grens tussen spelen en niet spelen is niet altijd even helder.

De grens tussen ritueel en theater is zo mogelijk nog minder helder.

Terug naar het ritueel, de preek, terug naar de dominee.

In de afgelopen drie jaar heb ik twee keer in een film mogen spelen.

Beide keren in de rol van dominee.

Ik was al eens eerder gevraagd voor de rol van dominee maar toen heb ik hem niet gekregen.

Ooit was er bij de VPRO een quiz waarbij ik een van de vragen was.

Kandidaten kregen een foto van mij te zien, ik meen ook mijn naam, en dan moesten ze kiezen wat ik was: regisseur, nog iets, of voorzitter van de Wereldraad van Kerken. Alle kandidaten kozen voor dat laatste: ik ben kennelijk de gedroomde voorzitter van de Wereldraad van Kerken. Waar heb ik deze typecasting aan verdiend?

Mijn eerst dominee speelde ik in de film *Het boek van alle dingen*, naar het gelijknamige kinderboek van Guus Kuijer, geregisseerd door Ineke Houtman. Het boek gaat over een jongetje in een gereformeerd gezin in Amsterdam Zuid. Zijn vader is streng in de leer maar deinst er – 'dus' wordt gesuggereerd - niet voor terug vrouw en kinderen te slaan. Dit slaan van vooral die kinderen heeft er overigens voor gezorgd dat het nogal wat tijd heeft gekost de film gesubsidieerd te krijgen. 'Mag je dit wel laten zien?'

Het jongetje heeft best veel last van zo'n vader.

Iedere zondag zit hij in de kerk en luistert naar de donderpreek van de dominee. De preek gaat over de plagen die Egypte teisteren voordat de

Joden op weg kunnen naar hun eigen 'Heilige?' land. Een van die plagen is een invasie van kikkers. Het jongetje droomt na die preek dat zijn ouderlijk huis door zo'n kikkerplaag wordt getroffen. Fenomenaal in beeld gebracht trouwens. Het is echt of er duizenden kikkers een trappenhuis in Amsterdam Zuid binnen glibberen.

Mijn rol als dominee bestond eruit dat ik de Bijbeltekst over die plaag moest voorlezen. Nu heb ik weinig ervaring met dominees. Ik ben christelijk opgevoed, maar niet dogmatisch. Ik zat op de school 'Met de Bijbel', maar ons gezin ging zelden of nooit naar de kerk. Ik ben wel blij dat ik die Bijbelverhalen heb leren kennen. Het zijn vaak prachtige verhalen. Ze zijn nog steeds belangrijke inspiratiebronnen voor kunst, literatuur, theater en film. Ik was ook heel blij met de geïllustreerde kinderbijbel die ik van mijn ouders of grootouders kreeg. Als jongetje was ik al onder de indruk van al die halfnaakte mannen: Kain en Abel, Samson, Goliath, David, Jonathan.

Niet van Jezus aan het kruis, die vond ik een beetje een 'loser', moet je nu zeggen.

Ik ging wel tot ongeveer mijn tiende iedere paas- of andere vakanties naar een kinderloos echtpaar dat een boerderij had in Streefkerk. Een dorp aan De Lek, in de Alblasserwaard, dus midden in de 'Bible Belt'. Ze waren gereformeerd, na en voor lunch en diner werd er gebeden en uit de bijbel voorgelezen en zondags moest ik twee keer mee naar de kerk. Een optocht van in het zwart geklede mensen over de dijk, heel indrukwekkend. Na die optocht anderhalf uur slaapverwekkende dienst met dreunende psalmen en natuurlijk: de preek.

Weer thuis werd ik overhoord over wat de dominee had gezegd. Omdat ik gezien had hoe het - overigens allerliefste - echtpaar tijdens de dienst in slaap was gevallen, maakte ik me over dat overhoren niet al te druk.

De vraag is dus: hoe speel je een gereformeerde dominee?

Een fundamentalistische dominee, want zo ervaaarde ik gereformeerde dominees, heeft de wijsheid in pacht, kent geen twijfel en geselt de gemeente. Die gemeente is het helemaal met hem ('hem', ja!) eens en verlangt er ook naar om - verbaal - gezeseld te worden.

Dus speelde ik ongeveer, nu moet ik me even concentreren: een dominee die totaal zeker is van zijn...gelijk! Een dominee die eigenlijk...God zelf is...gemeente! Niet die heidens paus van Rome is Gods plaatsvervanger op aarde...maar ik!

Veel volume, een lage stem, veel uitroeptekens, dreigende blikken, geen twijfel mogelijk!

Leuk om te doen, maar gevaarlijk. Voor je het weet word je een karikatuur, Ik was in de film 8 seconden te horen en 2 seconden in beeld, schat ik in. En zo slecht heb ik het natuurlijk niet gespeeld, hoop ik.

Nu de tweede dominee.

Dat was in de verfilming van de roman *Joe Speedboot* van Tommy Wieringa, geregisseerd door Sam de Jong. Ik moest een toespraak houden vanaf de kansel t.g.v. de begrafenis van de vader van een van de hoofdfiguren. Ik kwam er niet achter welk geloof deze dominee aanhing maar uit de tekst merkte ik op dat deze dominee heel anders was dan de vorige. Dit was een aardige man, een man met empathie, een man die niet dreigde met hel en verdoemenis maar die oprecht probeerde te troosten?

Dus iets minder volume, een hogere stem, geen uitroeptekens, wel vraagtekens, en vriendelijk en betrokken kijken naar de gemeente, vooral naar de getroffen familieleden. Hij heeft wel wat van dominee Gremdaat, een typetje van Paul Haenen, dat steevast zijn betoog begint met iets in de trant van 'U kent dat wel, zo'n vrouw in de rij voor de kassa van de supermarkt ...'

Hoe lang ik uiteindelijk te horen en zien ben in deze film weet ik niet. De film is nog niet klaar.

Iedere dominee acteert dus, daar op die kansel. Iedere dominee kiest zijn eigen dominee, bepaalt hoe die dominee klinkt, hoe hard of zacht hij praat, hoe hij wil overkomen op de gemeente, streng maar rechtvaardig, mild en begripvol, zelfverzekerd of als iemand die ook wel eens twijfelt, iemand die vrees inboezemt of iemand die vooral meeleeft met zijn gemeenteleden.

Dat zijn allemaal verschillende dominees, verschillende rollen, verschillende toneelstukjes.

Mensen hebben een zelfbewustzijn, een zelfbeeld, daarom kunnen ze beoordelen in hoeverre dit zelfbeeld verschilt van het beeld dat ze van andere mensen hebben. Hoe ze verschillen van andere mensen. Daardoor kunnen ze die andere mensen ook nadoen, in gebaar, in stem, in volume, in attitude. Door dat vermogen, het vermogen zich in een ander te verplaatsen, door die 'empathie' kunnen mensen toneel spelen. En koeien niet.

Daarom ook kan een dominee toneel spelen. Moet een dominee toneel spelen. Maar, zoals ook in het 'echte' toneel: je hebt goede en minder goede acteurs, acteurs die je gelooft en acteurs die alleen maar op je lachspieren werken of, nog erger, je dodelijk vervelen met hun fletse gemompel.

Daar staat tegenover dat je acteren wel enigszins kunt leren, als je er aanleg voor hebt. Voordragen kun je leren. Spreken in het openbaar, daar kun je je in ontwikkelen.

Onze huidige koning heeft les gehad van regisseur/acteur Hans Croiset. Die geeft zelf toe dat deze lessen niet het gehoopte resultaat hebben gehad.

Nu is de rol van koning natuurlijk ook zo ongeveer de meest ondankbare rol denkbaar.

De dominee speelt dus toneel. Maar niet alleen de dominee.

Ook de kerkgangers, doen daaraan mee, al spelen zij doorgaans een veel saaier rol: ze worden niet geacht te interrumperen, ze worden geacht de hele dienst te blijven zitten, ze mogen niet naar de wc, zelfs niet als ze eerst twee vingers in de lucht steken, ze mogen hun mond alleen openen om Psalmen en Gezangen te zingen en gebeden te prevelen en ook hun kleding is in mindere of meerdere mate voorgeschreven, net als die van de dominee zelf trouwens.

Met zijn allen, dominee en kerkgangers, voeren ze een ritueel op. Een toneelstuk, theater.

Nu even wat Wikipedia informatie.

Ons westerse theater stamt dus af van de Griekse tragedie.

De Griekse tragedie dankt haar oorsprong aan de *Dionysia*, de cultus en de rituelen rond de god Dionysos. De god van de roes maar ook de god van de wijnbouw, van de fruitteelt, van de vruchtbaarheid, van de poëzie, de muziek en het theater.

Van wat eigenlijk niet?

Dionysos kan gezien worden als de personificatie van de uit de winterslaap tot nieuw leven ontwaakte onuitputtelijke scheppende natuur. Ieder voorjaar wordt de god geëerd.

Een Attische sage kende Dionysos omhangen met een bokkenvel.

Oude overleveringen laten hem optreden omstuwd door een koor van Satyrs en Bakchanten, zijn volgelingen en aanbidders, zijn discipelen. Dit koor zingt zijn leider toe, verheerlijkt in geestdriftige liederen zijn daden en gaven.

Tussen die leider, een acteur die Dionysos speelt, en het koor ontstond gaandeweg een dialoog.

De oude Griekse tragedies met gesproken en gezongen tekst, lijken meer op onze oratoria dan op het toneel zoals wij dat kennen. Meer op b.v. de Passies van Bach dan op stukken van Tsjechov of Ibsen.

De naam Trag^oidia is afgeleid van tragos, geit en aeidein, zingen.
Trag^oidia wordt altijd vertaald als bokkenzang.
Waarom niet geitenlied?

In het jaar 534 voor Chr. zou Thespis in Athene de eerste tragedie hebben opgevoerd.

Op een rondreizende wagen.

Afbeeldingen van de in Athene gevierde *Dionysia* waarbij het beeld van de god Dionysos, met wijnranken omgeven, in een schip op wielen rondgereden werd, komen voor op meerdere drinkschalen uit ongeveer 500 voor Christus.

Net als in Athene vonden in Smyrna en Marseille tot in de christelijke tijd jaarlijks in de lente dergelijke vertoningen plaats. Het feest is tot op de huidige dag blijven voortleven in het carnaval, dat zijn naam ontleent aan die carrus navalis, te vertalen als 'schip op wielen'. 'Ons' carnaval heeft ook vaak een optocht van wagens. De parade op maandag in Oeteldonk, Den Bosch, bijvoorbeeld.

Het begon dus allemaal met de cultus rond de god Dionysos.

Aanvankelijk op rondtrekkende schepen op wielen, later ook in het theater.

Een openluchttheater, een amfitheater.

Eerst als een voorloper van ons carnaval, en, boven de rivieren, het bloemencorso, later als een voorloper van de Mattheuspassion, met Jezus in de rol van Dionysos.

Geit, bok...lam Gods...

Eerst was er waarschijnlijk alleen een koor en een koorleider.

Later maakt zich nog een koorlid los uit het koor en is er sprake van een koor, een protagonist en een antagonist en krijgen we dialogen tussen protagonist, antagonist en koor.

Een soort van toneelstukje, en dat alles begeleid door levende muziek. Snaren en trommels.

Ook is er waarschijnlijk een vorm van choreografie en worden er maskers gebruikt, grote maskers van veelal tragische gezichten, dit om de zichtbaarheid en waarschijnlijk vooral de verstaanbaarheid te verbeteren.

Met, let wel, in het publiek uitsluitend zg. 'vrije' mannen.

Geen vrouwen of 'tot slaaf gemaakten'.

Langzamerhand ontstaat er dus zoiets als wat wij tragedie, liever gezegd theater of toneel noemen.

Maar wat was er daarvoor?

Beide vormen van theater, die op een wagen, die in een theater, laten een scherpe scheiding zien tussen toneel en publiek.

Het publiek mag luisteren en kijken, meer wordt er niet van ze verwacht. Net als meestal in de meeste kerken.

Het publiek mag reageren, lachen, huilen, klappen, meezingen eventueel, maar daar blijft het bij.

Het wordt niet geacht het toneel op te stormen en mee te doen.

Maar lang voor die eerste Griekse tragedies zijn er natuurlijk al rituelen geweest.

Jaarlijkse rituelen rond vruchtbaarheidsgoden en -godinnen.

Die tragos in het woord tragodia, die geit, werd natuurlijk ooit daadwerkelijk geofferd als onderdeel van een Sacre du Printemps, een lenteoffer.

Een woest, uitzinnig, bloederig, 'Dionysisch' gebeuren, met veel dans, veel muziek, veel gezang.

En iedereen deed daar aan mee.

Niet alleen acteurs, niet alleen een voorganger met een koor om zich heen, nee, iedereen, de hele gemeente, het hele dorp, de hele wat dan ook, was betrokken bij dit ritueel.

Het was een en al extase, een en al overgave, een orgie, een bacchanaal.

Niets werd er 'gespeeld', niks geen toneel, niks geen theater.

Pure levensdrift, ook hoe je het ook noemt.

Eén groot orgasme.

Dat is natuurlijk alleen maar mijn fantasie.

Niet helemaal.

Ik heb ooit aan sjamanistische rituelen meegedaan, waarbij alle deelnemers een trip hoopten mee te maken onder begeleiding van uitsluitend tromgeroffel.

We moesten op zoek naar ons totemdier.

En ik vond mijn totemdier, een giraf.

Op mijn vraag aan de sjamaan van dienst, wat dat betekent zei ze:

Een giraf steekt z'n nek uit.

Ach.

Maar volgens mij is dat wat mensen nu nog steeds zoeken in de disco. Al heet dat nu 'Dance' of 'Milkshake' of wat dan ook.

Het begon dus bij een ritueel rond Dionysos en het ontwikkelde zich tot de Griekse tragedie.

Geleidelijk aan kwam er een steeds duidelijker afgebakende taakverdeling in dat ritueel.

Geleidelijk aan werd het ritueel ingekaderd, minder 'heidens', rationeler, en vooral verbaler.

'Words, words, words'

Zowel in de ontwikkeling van de Dionysische rituelen tot de Griekse tragedie als in de ontwikkeling van de oudste vorm van het christendom tot het protestantisme, steeds meer kwam de focus op 'het woord'.

Wat ook de kern is van het Joodse geloof.

Het geloof waar het christendom uit is voortgekomen.

De meeste vormen van protestantisme leggen de nadruk op het woord.

In een door de beeldenstorm geplunderde kerk.

Verbaler dus.

Saaier ook,

Fantaseer ik, weet ik.

En uiteindelijk, 3000 jaar later?

Bevond ik mij in een dorpskerk, omringd door in het zwart geklede mensen en luisterde ik naar monotoon opgedreunde liederen en een preek waar ik eigenlijk niets van begreep.

Misschien besloot ik toen: ooit ga ik hier theater van maken.

Theater waarin het woord centraal staat.

Maar niet zo saai.

1 Hoe zit die stad zo eenzaam, die vol volks was, zij is als een weduwe geworden, zij, die groot was onder de heidenen, een vorstin onder de landschappen, is cijnbaar geworden.

2 Zij weent steeds des nachts, en haar tranen lopen over haar kinnebakken; zij heeft geen trooster onder al haar liefhebbers; al haar vrienden hebben trouwelooslijk met haar gehandeld, zij zijn haar tot vijanden geworden.

In 1994 maakte ik bij Toneelgroep Amsterdam de voorstelling *Klaagliederen*.

Ik wilde iets doen met de Nederlandse 17de eeuw. Met die rijkdom, voor een elite althans, met dat calvinisme, dat pronken met welvaart maar tegelijk ook de schaamte ervoor. Met de bloei van handel en industrie en van de schilderkunst. Ik wilde iets doen met de kerkinterieurs van Saenredam. Ik had geen zin in Vondel, geen zin in een 'echt' toneelstuk, ik wilde iets nieuws.

Ik koos voor het boek 'Klaagliederen' uit het Oude `Testament. In de Statenvertaling, integraal.

In 587 voor Chr. is Jeruzalem verwoest en het volk moest in ballingschap in Babylon. Dit boek is één lange klacht, één lange aanklacht:

Mijn God, waarom hebt Gij ons verlaten?

Wat hebben we misdaan, waarom heeft U ons in de steek gelaten, waarvoor moeten wij boeten?

In de voorstelling speelden in totaal tien zangers en acteurs mee.

Op één na waren ze allemaal in Rembrandteske kostuums gekleed.

Die ene had een modern grijs kostuum aan.

Hij was de moderne ongelovige of de wanhopig zoekende twijfelaar.

Het decor bestond uit enorme zuilen van zwarte plastic draden.

Op een bepaald moment vielen die zuilen uit elkaar en was het toneel als het ware in een zwarte regen gehuld.

Ik had eerst overwogen om een fragment uit deze voorstelling te laten zien, maar dat vond ik eigenlijk onzin.

U kunt het zelf gaan bekijken, op YouTube.

Dan ziet u vooral Kitty Courbois en Joop Admiraal.

Ze preken niet.

Ze klagen.

Ze spelen vooral.

U kunt het zien op YouTube, als u zoekt naar toneelgroepamsterdam/klaagliederen.

Het duurt nog niet eens 1 minuut.